

Daša Stanič

Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani
dasa.stanic@ff.uni-lj.si

UDK 811.131.1'243:37.091.276

DOI: 10.4312/vestnik.5.239-257

RECEPTIVNO IN PRODUKTIVNO ZNANJE TUJEGA IN DRUGEGA JEZIKA – ANALIZA NALOG NA TEKMOVANJU IZ ITALIJANŠČINE 2013

1 UVOD

Vsako leto poteka v Sloveniji, v organizaciji *DUIS* (Društva učiteljev italijanščine v Sloveniji), *Državno tekmovanje iz italijanščine* za osnovnošolce in srednješolce.¹⁵³ Tekmovanje je le eno izmed mnogih tekmovanj iz tujih jezikov, ki jih vsako leto organizirajo društva za posamezne jezike na področju Republike Slovenije.

Ker je italijanščina predvsem na nekaterih področjih tudi jezik okolja, je samo tekmovanje organizacijsko nekoliko bolj kompleksno oz. se mora odvijati na različnih ravneh. Na tovrstnih tekmovanjih, predvsem pa na višjih ravneh in pri učencih, ki prihajajo iz dvojezičnega območja RS, morajo izpitne pole oz. naloge, ki jih sestavljajo:

- preverjati ne le, ali posameznik jezik razume, temveč predvsem, ali ga zna uporabljati glede na sporočanski položaj (pomemben je torej delež produktivnih nalog v odnosu do deleža receptivnih nalog),
- biti sestavljene tako, da z njimi lahko identificiramo razlike v znanju tudi med najboljšimi,
- biti privlačne za osnovnošolce in dijake.

Sestavljanje testov, ki bi se tem ciljem približali, se zdi na prvi pogled morda lahka naloga, pa vendarle ni tako. Problematika, s katero se srečamo pri sestavi takšnih kompletov, je zelo široka: od vprašanj glede vsebine in obsega posamičnih sklopov do tipov nalog in vrednotenja. Pričujoči prispevek ne bo obravnaval celotne problematike, ampak bo usmerjen na obseg posameznih sklopov testnih pol in še posebej na tipologijo nalog. Osredotočil se bo torej na analizo končnega izdelka, in sicer nalog v vseh štirih tekmovalnih kompletih letošnjega tekmovanja iz znanja italijanskega jezika z namenom, da izsledki analize omogočijo vpogled v tipologijo uporabljenih nalog, kar naj bi služilo kot pomoč pri sestavi kompletov v naslednjih letih. Vsekakor se zdi smiselno, da bi bilo na tovrstnem tekmovanju tudi razmerje med receptivnimi in pro-

153 V prispevku se večinoma uporablja izraz 'učenec' kot nadpomenka za osnovnošolce in srednješolce.

duktivnimi nalogami skrbno načrtovano. Pričakovala sem, da bo analiza pokazala, da delež produktivnih nalog v tekmovalnih kompletih ne bo nižji od 50%, pa tudi, da bo ta delež nekoliko večji pri tistih dveh kompletih, ki so namenjeni učencem in dijakom z dvojezičnega področja (A2 in B2). Za sklop »komunikacija«, ki je bil letos prvič uveden namesto »ustnega izražanja«, je bilo pričakovano, da bo glede na svojo naravo zajemal večinoma naloge produktivnega tipa.

2 RECEPTIVNE IN PRODUKTIVNE ZMOŽNOSTI TER NALOGE ZA NJIHOVO PREVERJANJE

Ko govorimo o receptivnih in produktivnih zmožnostih, s tem mislimo na *slušno in bralno razumevanje* (receptivni zmožnosti) ter *ustno in pisno izražanje* (produktivni zmožnosti), *bralno razumevanje in pisno izražanje*. Pri učenju tujega jezika imajo nekakšno »naravno« prednost receptivne pred produktivnimi zmožnostmi, saj prve predstavljajo »vrata« za jezikovni vnos. Žal nekateri učitelji prvim dajejo prednost na začetnih stopnjah in je v praksi pogosto tako, da je razvijanje produktivnih zmožnosti nekoliko zapostavljeno. Kljub temu sodobni pristopi k poučevanju tujega jezika poudarjajo, da je pomembno v poučevanje od vsega začetka integrirati vse zmožnosti ter vključiti tudi naloge za učenje in preverjanje produktivnih zmožnosti.

Med slednjimi Mezzadri (2003: 113) kot izjemno pomembno izpostavi ustno komunikacijo. Le redko se namreč v realni situaciji zgodi, da je nekdo izpostavljen samo slušnemu ali bralnemu razumevanju, torej situaciji, v kateri bo lahko uporabil oz. bo zadostovalo, da uporabi samo receptivne zmožnosti. V večini situacij se receptivne in produktivne sposobnosti prepletajo in ta preplet tvori komunikacijo, ki je izjemno kompleksna.

Med nalogami, ki naj bi preverjale receptivno znanje učenca, tj. njegovo razumevanje tujega/drugega jezika, ki se ga uči, najdemo naloge, kjer učenci opazujejo, prepoznajo in razvrščajo, izbirajo in povezujejo, pretvarjajo ali dopolnjujejo povedi, prevajajo (kot učna tehnika) iz tujega jezika v materinščino.

Med nalogami, ki naj bi preverjale produktivno znanje učenca, tj. njegovo sposobnost, da neko misel ustno ali pisno izrazi, pa so po drugi strani take, ki torej preverjajo (ali vstavi pred »preverjajo« rabo (ob upoštevanju ustrezne jezikovne pravilnosti), saj se mora učenec jezikovno izkazati glede na glede na sporočanjski položaj, v katerem se v posamični nalogi »nahaja«. Vrste produktivnih nalog (povzeto po Mertelj 2003: 137) so tako:

- dopolnjevanje besedil z ustrezno/imi sestavino/ami (slovničnimi strukturami, besedami, vprašanji, itd), s pomenskimi iztočnicami,
- tvorjenje daljših besedil (npr. daljši dialogi v igri vlog ali v simulaciji),

- učno prevajanje iz materinščine v tuji/drugi jezik,
- tvorjenje povedi po iztočnicah v materinščini/slovenščini,
- »kreativne« naloge, tudi v smislu prostega pisnega sestavka na določeno temo ali sporazumevalni (ustni ali pisni) sestavek, npr. v dialogu.

Mertelj (2011: 182) navaja, naj bi se pri reševanju produktivnih nalog učenec preizkušal na področju tekočnosti izražanja in uporabljal stavčne vzorce za samostojno tvorjenje besedil.

Ne le, ko govorimo o procesu učenja in poučevanja tujega/drugega jezika, tudi ko govorimo o preverjanju znanja, je torej vprašanje receptivnih in produktivnih zmožnosti pomembno. Učitelji in sestavljavci testov bi se morali vprašati, katere zmožnosti je smiselno preverjati in katere zmožnosti pravzaprav preverjajo naloge, ki jih vključijo v teste in druge oblike preverjanja znanja. Porcelli (2006) v opozorilo navaja, kot opozarjajo številni učitelji praktiki (in tudi drugi strokovnjaki), da je vse več učencev, ki znajo zapolniti prazne črte in narediti križce, ne vedo in ne sprašujejo pa se, kaj besedila ali povedi, v okvirih katerih nekaj rešujejo, pomenijo. Torej rešujejo naloge, ki jih ne razumejo, velikokrat celo z na videz dobrimi rezultati, kar pa ne more predstavljati realne ocene znanja jezika.

Takšna testna situacija je zelo daleč od realne situacije, v kateri ne delamo križcev, ne vnašamo manjkajočih besed in ne povezujemo, ampak se pogovarjamo, beremo, odgovarjamo na pisma in druge oblike sporočil, prevajamo, povzemamo, itd. Prav zaradi vseh teh dejstev se je treba nenehno, na katerikoli ravni poučevanja tujega/drugega jezika, tudi pri ocenjevanju znanja, usmeriti *tudi* na produktivno znanje, torej sestaviti preverjanje tako, da je vanj vključen ustrezen delež nalog, ki preverjajo produktivno znanje. Za takšna preverjanja velja, da preverjajo sposobnost razumevanja in tvorjenja besedil, ter da so torej bolj veljavna kot preverjanja, sestavljena iz nalog, ki preverjajo zgolj receptivno znanje (Porcelli: 2006).

Glede na taka glotodidaktična stališča se zdi smiselno analizirati tudi tekmovanje oz. tipe nalog pri njem, ki je namenjeno najboljšim osnovnošolcem in dijakom v Sloveniji. Želeli bi ugotoviti, ali vsebuje primerno število nalog produktivnega tipa, predvsem v tistih delih posamičnega tekmovalnega kompleta, kjer je to sicer smiselno in možno, in sicer pri delih *slovnica*, *besedišče*, *medkulturni vidiki* in *komunikacija*, vendar se tradicionalno preverjajo z nalogami za preverjanje receptivnega znanja. Tako predmet naše analize ne bo naloga za preverjanje pisnega izražanja, saj predstavlja sama po sebi uporabo oz. preverjanje produktivnega znanja, prav tako pa tudi ne analiza bralnega razumevanja (ki ga preverjamo z značilnimi nalogami za preverjanje te receptivne zmožnosti).¹⁵⁴

154 Seveda gre opozoriti na to, da naj bi bilo naloge produktivnega tipa težje ocenjevati, še posebej pri preverjanjih naše vrste, kjer je popraviljalec za isto nalogo več.

3 TEKMOVANJE IZ ZNANJA ITALIJANSKEGA JEZIKA 2012 – UDELEŽENCI IN RAZDELITEV PO RAVNEH

3.1 Tekmovanje 2013¹⁵⁵

Zadnjega državnega tekmovanja iz italijanščine, ki je potekalo 16. 3. 2013, se udeležilo 76 učencev in dijakov, ki so se na to tekmovanje uvrstili na šolskih tekmovanjih. Sodelovali so torej predvsem učenci OŠ in dijaki SŠ, ki so pri pouku italijanščine zelo uspešni, mnogi med njimi celo razmišljajo o študiju italijanščine. Slednje je bilo ugotovljeno z anketo, ki so jo izpolnili takoj po tekmovanju.

Med najpogostejšimi razlogi za udeležbo na omenjenem tekmovanju namreč navajajo naslednje razloge (navedeni so po vrstnem redu pomembnosti): *ker sem bil zelo uspešen pri pouku italijanščine, ker me italijanščina zelo zanima in jo bom morda študiral ter da bi se prav posebej preizkusil v tem jeziku* (Mertelj 2013). Takšne vrste tekmovanje je torej za številne učence in dijake pomembno tudi z motivacijskega vidika in lahko predstavlja spodbudo za nadaljnje učenje italijanščine in ohranitev stika s tem jezikom tudi po tem, ko se ga ne bodo več obvezno ali izbirno učili v šoli in/ali bodo razmišljali o študiju.

Državno tekmovanje iz italijanskega jezika poteka v štirih različnih kategorijah, ki segajo od ravni A1 do B2 (nekateri dijaki dvojezičnega območja RS dosegajo celo raven C1) po *Skupnem evropskem jezikovnem okviru* (2001, slov. izdaja 2011). Tekmovalci se delijo na osnovnošolce in srednješolce, vsako od obeh skupin pa se razdelimo še na učence in dijake, ki prihajajo z dvojezičnega področja in tiste, ki živijo v drugih predelih Slovenije. Razporeditev skupno 76 dijakov po ravneh je bila naslednja: 18 učencev na ravni A1, 15 učencev na ravni A2, 20 dijakov na ravni B1 in 23 dijakov na ravni B2. Delitev na štiri ravni je naslednja:

1. Osnovna šola, nižja raven (pribl. A1 po SEJO)

Raven, namenjena devetošolcem, ki imajo italijanski jezik kot izbirni predmet v zadnjem triletju osnovne šole. Za seboj imajo približno 180 ur učenja italijanskega jezika.

2. Osnovna šola – višja raven (pribl. A2 po SEJO)

Raven A2 je namenjena devetošolcem osnovnih šol slovenskega dvojezičnega območja. Ti imajo za seboj približno 680 ur italijanskega jezika.

3. Srednja šola – nižja raven (pribl. B1 po SEJO)

Raven B1 je namenjena srednješolcem, ki imajo italijanski jezik kot drugi ali tretji tuji jezik v srednjih šolah in ne prihajajo z dvojezičnega območja. Za sabo imajo od 350 do 400 ur učenja italijanskega jezika.

¹⁵⁵ Več o samem tekmovanju si lahko preberete v članku D. Mertelj in D. Stanič (2013) *Občutki uspešnosti med tekmovalci iz italijanščine kot drugega in kot tujega jezika*.

4. Srednja šola – višja raven (pribl. B2 po SEJO)

Raven B2 je namenjena srednješolcem dvojezičnega območja, ki se italijanščine učijo kot obvezni predmet v osnovni šoli ter kasneje tudi v srednji šoli in so deležni pribl. 1200 kontaktnih ur učenja italijanskega jezika. Nekateri izmed njih dosegajo tudi raven C1 po SEJO (2001, 2011).

3.2 Tekmovalne pole 2013 – analiza

3.2.1 Deli in sklopi tekmovalnih pol

Tekmovanje iz italijanščine je bilo na vsaki ravni sestavljeno iz dveh delov:

1. Poznavanje in raba jezika (60 minut)

- 1a. Bralno razumevanje
- 1b. Slovnica
- 1c. Besedišče
- 1d. Komunikacija
- 1e. Medkulturne vsebine

2. Pisno izražanje (45 minut)

Učenci so na vsaki ravni izbirali med dvema naslovoma.

Tekmovalne pole ne vključujejo (izključno zaradi izvedbe in organizacije) slušnega razumevanja in ustnega izražanja. Gre za sklope, ki so v okviru izpitov iz jezika (certifikati, matura, itd...) sicer vedno prisotni, vendar bi bili v danih okoliščinah¹⁵⁶ republiških tekmovanj iz tujih jezikov organizacijsko komaj izvedljivi.

Medtem ko smo se odločili, da slušnega razumevanja tudi v tekmovalne pole 2013 ne vključimo, je bil letos poskusno uveden sklop *komunikacija*, ki naj bi (sicer pisno) preverjal »pogovorno oz. govorjeno« italijanščino. Na ta način smo želeli vsaj delno nadomestiti predvsem preverjanje *ustnega izražanja*. V testne pole je bil pomembno vključen tudi sklop *medkulturne vsebine*. Kulturno civilizacijski in medkulturni aspekti pri poučevanju/učenju/poznavanju tujega jezika naj bi bili že več let pomemben del poučevanja tujih/drugih jezikov in obsegajo po eni strani kulturne in tehnično-znanstvene dosežke, po drugi pa načine vsakodnevnega življenja in sporazumevanja, torej vsebine, ki kažejo na to, kako posamezniki neke kulture delujejo in se medsebojno sporazumevajo (gl. Porcelli, 2002).

Pomemben del poznavanja in učenja antropološkega dela kulture se tako poudari, saj je njegov namen, da bodo posamezniki, ki se nekega jezika učijo, le-tega uporabljali prav

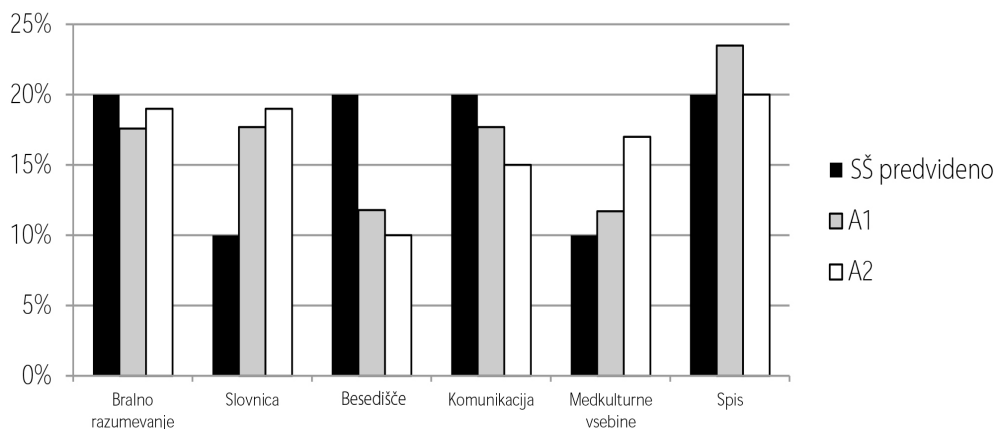
¹⁵⁶ Člani posameznih društev za tuje jezike sodelujejo pri sestavi in popraviljanju testov ter organizaciji tekmovanja prostovoljno.

s tistimi posamezniki, ki se izražajo v tem jeziku. Poznavanje navad (ital. *usi, costumi, abitudini*) in socialne ureditve (ital. *organizzazione sociale*) nekega naroda nam omogoča, da ne razumemo samo, kaj nekdo reče, ampak tudi, kaj s tem misli. Prav zaradi tega smo želeli dati temu sklopu pomembno vlogo tudi v naših kompletih. Tudi republiška tekmovanja iz drugih jezikov večinoma zajemajo ta sklop (Lah 2006: 285, Lah 2002: 82, Vogrinec Hribar 2006: 113).

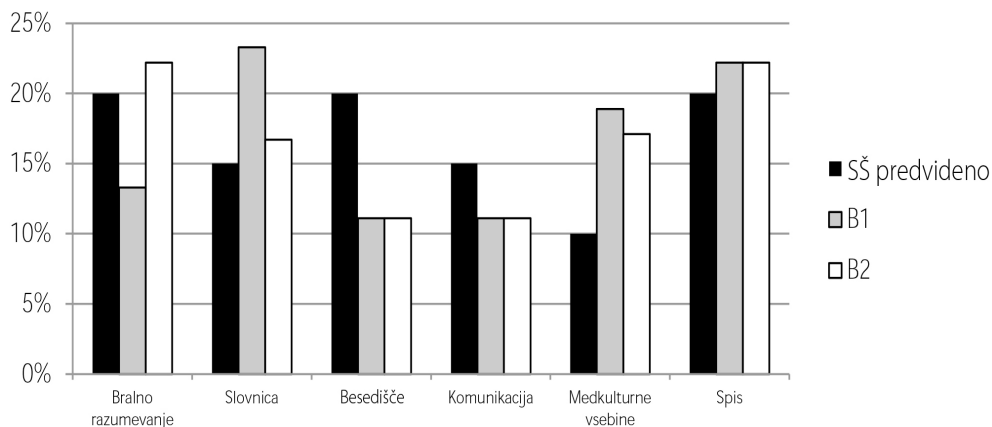
3.2.2 Analiza šestih sklopov v tekmovalnih kompletih

Tekmovalne komplete sem analizirala najprej po sklopih, in sicer tako, da sem ugotovila, kolikšen delež je zajemal vsak sklop v posameznem kompletu in ta delež primerjala z deleži, ki so bili vnaprej določeni.

Graf 1. Predvidena in dejanska zastopanost sklopov na ravneh A1 in A2.

Graf 2. Predvidena in dejanska zastopanost sklopov na ravneh B1 in B2.

Z *Grafovi 1 in 2* sta razvidni predvidena in dejanska zastopanost sklopov po ravneh. Podatki kažejo, da se je marsikje njihov delež razlikoval od načrtovanih. Po predhodnem dogovoru je bil namreč vsakemu sklopu namenjen določen delež glede na celotni komplet (razviden v grafih kot »OŠ predvideno« in »SŠ predvideno«), vendar smo se sestavljavci sklopov med sestavljanjem pol odločili, da bomo obsege nekaterih sklopov nekoliko spremenili glede na izbrana besedila in realne možnosti, ki jih ta nudijo za pripravo nalog.

Izsledki analize kažejo, da sta najbolj enakomerno na različnih ravneh zastopana sklopa »besedišče« ter »pisni sestavek«, ostali sklopi pa so zastopani nekoliko bolj neenakomerno. Izstopa predvsem prostor, ki je namenjen »bralnemu razumevanju« na ravni B2, »slovnici« na ravni B1 in »medkulturnim vsebinam« na ravneh A2, B1 in B2. Ta je namreč precej večji od predvidenega.

Nekoliko manjši od načrtovanega je obseg »komunikacije« ter »besedišča« na vseh štirih ravneh. Medtem ko bi bilo smiselno obseg komunikacije v prihodnje obdržati na predvidenih 20% oziroma 15%, se zdi, da bi bil lahko odstotek, namenjen besedišču, tudi nekoliko nižji kot smo predvidevali, torej dejansko takšen, kakršen je bil v realiziranih verzijah. Samo besedišče namreč implicitno preverjamo znotraj testne pole tudi pri drugih sklopih, še posebej pri »bralnem razumevanju« (receptivno znanje besedišča) in pri »pisnem sestavku«, kot primeru za preverjanje produktivnega znanja (tudi) besedišča.

Na ravni A1 se zdi uravnoteženost letošnjega kompleta precej dobra in precej blizu zastavljenim ciljem. »Pisni sestavek«, ki je obsegal sicer kar 23,5% celotnega obsega, bi lahko imel glede na raven (popolni začetniki) nekoliko manjši obseg, saj imajo učenci za seboj resnično majhno število ur italijanskega jezika, pisni sestavek, ki od njih zahteva dokaz produktivnega znanja, pa je pa ob tako nizkem številu ur resnično težka naloga, ki smo ji v 2013 namenili preveč pomembnosti.

Na ravni A2 sta sklopa »slovnica« ter »medkulturne vsebine« tista, ki najbolj odstopata v obsegu glede na prvotne cilje, saj obsegata skoraj dvakrat večji delež od prvotno načrtovanega, predvsem na račun »besedišča« in »komunikacije«. V bodoče bi bilo smiselno nekoliko zmanjšati njun obseg in tega nameniti sklopu »komunikacija«, kar bi omogočalo boljši vpogled v produktivno znanje jezika in hkrati verjetno naredilo samo preverjanje tudi nekoliko bolj privlačno za tekmovalce – za učence je vsekakor uporaba v smiselnih in konkretnih situacijah precej bolj privlačna od nalog za preverjanje slovnčnih struktur. Poleg tega bi sklop »komunikacija« tudi pokazal raven znanja tako slovnice kot besedišča.

Pri testni poli na ravni B1 je situacija precej podobna kot pri ravni A2: sklopoma »slovnica« in »medkulturne vsebine« je namenjenega več prostora, kot je bilo predvideno in tudi nekoliko preveč glede na celotni tekmovalni komplet. Slovnčni del obsega kar 23 % točk celotnega tekmovanja, kar je precejšen odstotek, sploh če pomislimo, da je slovnica prisotna tudi pri pisnem izražanju. To pomeni, da je bila od šestih sklopov, slovnici namenjena skoraj četrtnina celotnega obsega tekmovanja, kar je precej visok delež

glede na to, da so testne pole sestavljene iz šestih sklopov in se slovnica preverja produktivno tudi znotraj »pisnega sestavka«. V kompletih za naslednje tekmovanje bi bilo torej smiselno nekoliko zmanjšati obseg omenjenih dveh sklopov in povečati obseg sklopov »komunikacija« ter tudi sklopa »pisno izražanje«. Na ravneh B1 in predvsem B2 imajo namreč dijaki za seboj že toliko ur italijanščine, da je primerno, da se pisnemu sestavku in komunikaciji nameni nekoliko več prostora oz. višji delež točk.

Na ravni B2 izstopa precejšen obseg sklopov »bralnega razumevanja« in »medkulturnih vsebin«. Ker gre pri bralnem razumevanju le za preverjanje receptivnega znanja, produktivno znanje dijakov dvojezičnega območja pa je resnično precejšnje (kar se pri ravni B2/C1 tudi pričakuje, glede na družbeni položaj tega jezika in glede na učne načrte s kar 1200 urami pouka v OŠ in SŠ), saj so vsakodnevno v stiku z italijanščino, bi bilo treba obseg tega sklopa v bodoče nujno nekoliko zmanjšati in povečati obseg sklopa »komunikacija«, pisna ali ustna (čeprav le »zapisana ustna«).

3.2.3 Analiza nalog po sklopih

Naloge sem analizirala tako, da sem najprej v štirih kompletih za vsako nalogo posebej določila, ali gre za receptivno ali produktivno nalogo. Na osnovi te analize in števila točk, ki jih je imela posamezna naloga, sem lahko določila razmerje med receptivnimi in produktivnimi nalogami za vsakega od štirih kompletov ter tudi za posamezne sklope vsakega kompleta posebej.

3.2.3.1 Bralno razumevanje

A1

Bralno razumevanje je na ravni A1 zajemalo krajše besedilo in tri naloge. Prva naloga je bila izbirnega tipa in sicer so učenci morali izbrati pravilno izmed dveh trditev, in sicer tisto, ki se je nanašala na posamezni odstavek v prebranem besedilu. Druga naloga je bila tipa »vero/falso«, torej so morali učenci označiti, ali so trditve pravilne ali napačne. V zadnji nalogi so morali učenci poiskati vse tiste odstavke besedila, ki so govorili o neki določeni temi.

A2

Sklop bralnega razumevanja je bil tudi na ravni A2 sestavljen iz treh nalog. Pri prvi nalogi so morali v besedilu poiskati besedo, ki se nanaša na določeno definicijo, v drugi so morali odgovoriti na vprašanja, ki so se nanašala na informacije iz besedila, v tretji pa so morali nekoliko spremenjeno besedilo smiselno dopolniti z informacijami iz besedila.

B1

Na ravni B1 je bilo bralno razumevanje sestavljeno iz ene naloge, ki je vsebovala šest vprašanj, ki so se nanašala na besedilo, ter pet trditev, za katere so morali povedati, ali so »pravilne ali napačne«.

B2

Bralno razumevanje je bilo na ravni B2 sestavljeno iz dveh nalog izbirnega tipa (pri prvi je bilo tudi vprašanje ter trditev pravilno/nepravilno). Prva naloga se je nanašala na vsebinske vidike, druga pa je bila nekoliko bolj slovnično usmerjena, saj je preverjala, na katere samostalnike iz besedila se nanašajo izbrani zaimki.

Analiza

Pri vseh ravneh so bile kot naloge bralnega razumevanja uporabljene značilne naloge za preverjanje receptivnega znanja, kot je bilo tudi načrtovano. Bralno razumevanje spada med receptivne zmožnosti in pri še tako raznovrstnih oblikah preverjanja se naloge nanašajo na to, ali posameznik besedilo razume. V tem delu je bilo torej pričakovati takšno tipologijo nalog.

Zaradi »receptivnosti znanja« pa bi bilo pri tem sklopu treba razmisliti predvsem o njegovem obsegu. Na ravneh A2 in tudi B2 je ta sklop zajemal kar 19 % oz. 22 % celotnega tekmovanja, preveč predvsem z vidika, da gre za učence in dijake dvojezičnega področja. Pri teh dveh ravneh bi morali sestavljavci testov dati več prostora nalogam za dokazovanje produktivnega znanja. Nenazadnje so to sporočili tekmovalci teh dveh ravni sami, v krajši anketi, v kateri so najvišje občutke zadovoljstva in uspešnosti navedli prav za pisni sestavek (gl. Mertelj, Stanič 2013). Omenjena anketa je nakazala tudi, da so bile morda tudi naloge bralnega razumevanja na ravni A1 in B1 nekoliko preveč enostavne.

3.2.3.2 Slovnica

A1

Slovnični sklop nalog zajema na ravni A1 dve nalogi. Pri prvi morajo učenci uporabiti ustrezno glagolsko obliko (izbirajo med dvema glagolskima oblikama), druga naloga pa je izbirnega tipa (kateri stavek je pravilen). Obe nalogi sta po svoji naravi receptivni.

A2

Gre za dve nalogi, ki predstavljata 19 % točk celotnega tekmovanja. Pri prvi nalogi so morali učenci dopolniti stavke z manjkajočo besedo (manjkajoče besede so bili predlogi, zaimki in členi), v drugi pa besedilo dopolniti z ustreznimi glagolskimi oblikami (v navodilih ni navedeno, katere naj bi te bile). Obe nalogi sta produktivnega tipa, saj učenci dopolnjujejo stavke oz. besedila z ustrezno slovnično strukturo brez podanih možnosti oz. rešitev, med katerimi bi zgolj izbirali.

B1

Na tej ravni so bile uporabljene tri dopolnjevalne naloge produktivnega tipa. Pri prvi nalogi je bilo treba v stavke vnesti ustrezno glagolsko obliko, pri drugi dopolniti stavke glede na pomen s predlogi, vezniki, zaimki, v tretji pa so morali dopolniti besedilo z manjkajočo besedo (predlog, veznik ali zaimek). V drugi in tretji nalogi v navodilu ni bilo navedeno, kaj vstaviti v vrzeli. Obe nalogi sta istega tipa. Preverjata sicer isto vrsto znanja, a v dveh različnih sobesedilih. V prihodnje bi bilo verjetno smiselno uporabiti en tak tip naloge in dodati tretjo nalogo z drugačnim ciljem.

B2

Na tej ravni sta bili dve nalogi, obe enakega tipa, in sicer za preverjanje produktivnega znanja slovnice: v besedilo je bilo treba vnesti pravilno slovnično obliko sicer že podanih glagolov, si čimer učenci niso bili dodatno »pomensko« obremenjeni. Nalogi sta bili dobro zasnovani, vendar obe preverjata rabo le glagolskih oblik. Morda bi bilo v bodoče smiselno preverjati na tej ravni še sposobnost uporabe drugih slovničnih struktur, zlasti takih, za katere predvidevamo, da jih ne morejo izkazati pri pisnem sestavku, kjer »jezikovna oz. slovnična pravilnost« predstavlja pomemben delež končnega števila točk.

Analiza

Slovične naloge so dobro zastavljene in dejansko skoraj vse preverjajo produktivno znanje v danih besedilih oz. kontekstih. To se je izkazalo tudi v anketi (gl. Mertelj, Stanič, 2013), saj so učenci pri teh nalogah občutili največjo mero neuspešnosti. Pri tem sklopu bi bilo v bodoče bolj kot o tipologiji nalog smiselno razmisliti o samem obsegu, ki naj ne bi presegal dogovorjenih 10 % na ravneh A1 in A2 ter 15 % na ravneh B1 in B2.

3.2.3.3 Besedišče

A1

Sklop »lessico« je bil na ravni A1 sestavljen iz ene naloge receptivnega tipa, in sicer so morali učenci dopolniti prazne prostore v dialogu z manjkajočimi besedami oz. izbrati med možnostmi: za vsak prazen prostor so imeli pod besedilom podane štiri možnosti, izmed katerih so morali izbrati pravilno.

A2

Sklop je tudi na ravni A2 sestavljen iz ene same naloge, pri kateri so morali učenci dopolniti sestavek z besedami, za katere so bile pod besedilom navedene definicije. Naloge ne moremo opredeliti kot povsem produktivne, saj definicije vendarle olajšajo odločitve učencev glede manjkajočih besed.

B1

Sklop »lessico« je bil na ravni B1 sestavljen iz prav takšne naloge, kot jo srečamo na ravni A2, vendar je bila njena težavnost nekoliko večja, saj je šlo za manj pogoste leksikalne izraze. Učenci so morali dopolniti besedilo z besedami, za katere so imeli pod besedilom definicije. Naloga ne preverja povsem produktivnega znanja, saj imajo dijaki pri iskanju pravilne besede pomoč.

B2

Na ravni B2 je sklop za besedišče obsegal eno nalogo (receptivnega tipa), pri kateri so morali dijaki dopolniti dano besedilo z manjkajočimi besedami, ki so jih izbrali med ponujenimi. Za vsako besedo ki so jo morali vstaviti, so imeli na voljo štiri podane odgovore, torej so morali le prepoznati pravilnega.

Analiza

Besedišče obsega v vseh polah po približno 10 % celotnega obsega točk. To je nekoliko manj od predvidenega, vendar pa se ne zdi, da bi bilo besedišču namenjenega premalo prostora, saj se vendarle preverja tudi »produktivno« v okviru *pisnega izražanja* ter deloma v sklopu *komunikacija*, receptivno pa tudi v vseh ostalih sklopih. Dejstvo pa je, da naloge na vseh ravneh večinoma preverjajo receptivno znanje (razumevanje) besedišča. Te bi bilo smiselno v naslednjih tekmovanjih zamenjati z več nalogami produktivnega tipa, še posebej na višjih ravneh.

3.2.3.4 Komunikacija

A1

Na ravni A1 je ta sklop obsegal dve nalogi. Pri prvi so morali učenci napisati vprašanja na dane odgovore (ki so se nanašali na osnovne informacije pri spoznavanju nekoga), pri drugi pa povezati vprašanja in odgovore, ki so se nanašali na različne situacije pri naročanju hrane v restavraciji. Prva naloga je produktivnega tipa, druga pa receptivnega.

A2

Tudi na tej ravni A2 je sklop sestavljen iz dveh nalog. Pri prvi nalogi so morali učenci povezati vprašanja/trditve in odgovore/odzive na trditve, v drugi pa so morali dopolniti dialog tako, da so tvorili vprašanja na dane odgovore v dialogu. Tematsko se nalogi navezujeta na potovanja. Medtem ko je prva naloga receptivnega tipa, je druga produktivna.

B1

Na ravni B1 obsega sklop »komunikacija« tri naloge. Prva je izbirnega tipa in v njej posamezniki med dvema rešitvama izbirajo ustrezno, tj. tisto, ki vsebinsko ustreza odebeljenim besedam v danem dialogu. V drugi nalogi, ki je tudi izbirnega tipa, so morali dijaki označiti nadaljevanje dialoga. Tretja naloga je bila povezovalnega tipa, v njej so morali posamezniki povezati vprašanja/trditve z odgovori/odzivi na neke trditve. Vse tri naloge so receptivnega tipa: gre za preverjanje razumevanja komunikacije.

B2

Na ravni B2 obsega sklop dve nalogi. Prva je povezovalnega tipa – dijaki so morali povezati vprašanja in odgovore oziroma trditve in odzive. Druga pa je bila izbirnega tipa - dijaki so morali izbrati pravilno rešitev. Obe nalogi sta receptivnega tipa.

Analiza

Sporazumevanje je, kot smo videli, različno zastopano na različnih ravneh in obsega od 11 % na ravneh B1 in B2 do skoraj 18 % na ravni A1. Morda je zastopanost na ravni A1 nekoliko prevelika, na ravneh A2, B1 in B2 pa premajhna, vendar je moteče predvsem to, da se preverja komunikacija večinoma z receptivnimi nalogami razumevanja komunikacije in ne tvorjenja jezika (v našem primeru zapisovanja govornih dejanj). Komunikacija poteka namreč v realnosti v smislu izmenjavanja »receptije« (slišim in razumem) in »produkcije« jezika (se odzovem), česar pa naše naloge niso dovolj upoštevale.

Odločitev za naloge pretežno receptivnega tipa pri tem sklopu je bila sprejeta zato, ker je popravljanje produktivnih nalog odprtega tipa zahtevnejše in potencialno neenakomerno vrednoteno pri različnih popravljalcih. Pravilnih odgovorov je lahko več, predvsem na višji stopnji so se učenci sposobni odzvati na neko vprašanje ali trditev na različne načine, zato ne moremo privzeti samo enega pravega odgovora. To pa otežuje popravljanje¹⁵⁷.

V bodoče bi lahko v sklopu »komunikacija«, če želimo z njim nekako nadomestiti »ustno izražanje«, predvideli predvsem naloge za preverjanje produktivnega znanja, pro-

¹⁵⁷ Same pole je namreč ocenjevalo več učiteljev in tako ni bilo možno na drugačen način v takšni izvedbi zagotoviti objektivnega ocenjevanja.

blem ocenjevanja pa bi lahko rešili z določitvijo dvojice izkušenejših ocenjevalcev, ki bi ta del na osnovi istih kriterijev in medsebojnega sodelovanja skupno ocenila. Le tako bi lahko preverjali produktivno znanje pri vsakdanji komunikaciji v italijanskem jeziku.

3.2.3.5 Medkulturne vsebine

Ko govorimo o medkulturnih vsebinah, je nujno vzeti poimenovanje »preverjanje produktivnega znanja« s pridržkom (zato so v tem sklopu poimenovanja tipov nalog med navednicami): učenci s priklicem in zapisom določenega izraza v italijanščini pokažejo zgolj poznavanje pomena pojma. Medkulturni cilji naj bi segali precej dlje, kot zgolj poznavanje pojmov ali podatkov ter seveda italijanskih izrazov zanje, kar bi bilo možno tudi doseгти z ustreznimi nalogami, ki pa bi (časovno in vsebinsko) presegle okvire tekmovalnih pol, izvedljive pa bi bile lahko npr. v okviru preverjanja pisnega izražanja ob določenih naslovih oz. temah.

A1

Sklop je vseboval štiri naloge. Pri prvi so morali učenci dopolniti stavke s podatki o Italiji, pri drugi so morali povezati imena praznikov z ustreznim prevodom v slovenščini, pri tretji prevesti v italijanščino imena treh praznikov in pri četrti napisati imena znamenitosti na fotografijah. Vse naloge, razen druge, so »produktivnega« tipa.

A2

Medkulturne vsebine na tej ravni so se preverjale s tremi »produktivnimi« nalogami. Pri prvi so morali učenci napisati po dve zahtevani italijanski znamki avtomobila, reki, jedi, itd. Pri drugi in tretji pa so morali prevesti v italijanščino imena praznikov.

B1

Na tej ravni sta bili ponujeni v reševanje dve nalogi, obe »produktivni«. Pri prvi so morali dijaki prevesti v italijanščino nekaj geografskih imen (s področja Italije in Slovenije), ki so bila podana v slovenščini. Pri drugi pa so morali odgovoriti na vprašanja, ki so se nanašala na italijanske znamenitosti, geografijo, zgodovino, praznike in značilne italijanske izdelke.

B2

Obalni dijaki so reševali tri »medkulturne« naloge. Prva je bila izbirnega tipa in dijaki so morali izmed treh možnih odgovorov izbrati pravi. Vprašanja so se nanašala na kulturne vsebine (slikarji, film, pisatelji ipd.). Druga naloga, »produktivnega« tipa, pa se je nanašala na antropološke vsebine. Pri tretji nalogi so morali dijaki dopolniti štiri italijanske pregovore. Medtem ko je prva naloga »receptivnega« tipa, sta drugi dve »produktivnega« tipa.

Analiza

Naloge so se nanašale na nekatere temeljne vidike življenja v Italiji in visoke italijanske kulture ter tudi medkulturne vsebine, ki jih državi imata »v stiku«. Večina nalog je »produktivnega« tipa. Vsekakor je na višjih ravneh zastopanost tega sklopa prevelika, saj zajema na treh ravneh kar 17 % ali celo 19 % točk celotne tekmovalne pole, kar je v nasprotju s predvidenim in se zdi pretirano kljub temu, da smo mnenja, da imajo kulturno civilizacijske vsebine velik pomen pri poučevanju in učenju tujega/drugega jezika.

3.2.3.6 Pisno sporočanje – spis

Pisni sestavek tisti, ki najbolje pokaže raven znanja in ločuje »boljše« od »slabših« (manj uspešnih) učencev. Gre namreč za izjemno zapleten proces, ki zajema več dejavnikov: razmišljanje o vsebini, izražanju, obliki, slovnični in pravopisni pravilnosti ter preverjanje napisanega (Lah 2002). Medtem ko je cilj prvega dela tekmovanja preveriti razumevanje ciljnega jezika in rabo jezika ob različnih krajših besedilih (ki se jih uporabi za različne slovnične in besediščne cilje, ter letos prvič: za »sicer zapisano ustno sporazumevanje« ter poznavanje nekaterih medkulturnih vsebin, s pisnim sestavkom preverjamo, ali znajo učenci/dijaki v sestavku jezikovno ustrezno in smiselno pripovedovati, opisovati in utemeljevati v italijanščini. Ko govorimo o pisnem sestavku, govorimo o nalogi, ki preverja produktivno znanje. Na vsaki stopnji so imeli učenci/dijaki na voljo po dva naslova, izmed katerih so izbrali enega:

A1

- Sono un adolescente: voglio vivere a modo mio!?
- Il computer: il mio migliore amico?

A2

- I ragazzi devono imparare a controllare il loro comportamento e il proprio linguaggio, per non diventare volgari e rozzi?
- Ma perché gli adulti non ci capiscono? Davvero non si ricordano di come erano alla nostra età?

B1

- Gli eroi del nostro tempo - gli eroi che tu e i tuoi coetanei "cercate" sono portatori di valori positivi o negativi?
- C'è chi ha fede in Dio, chi crede nel destino, chi ha ideali morali, chi è superstizioso - e tu, in che cosa credi?

B2

- La vita animale deve essere protetta e custodita con la stessa fermezza come la vita umana, o gli animali possono e devono essere impiegati e anche uccisi per l'interesse umano?
- Le vite virtuali su varie applicazioni dell'internet fanno la parte del leone della tua vita sociale, o ti impegni (anche) per una vita sociale a contatto fisico con gli altri, proponendola come un valore?

3.2.4 Analiza razmerja med produktivnimi in receptivnimi nalogami

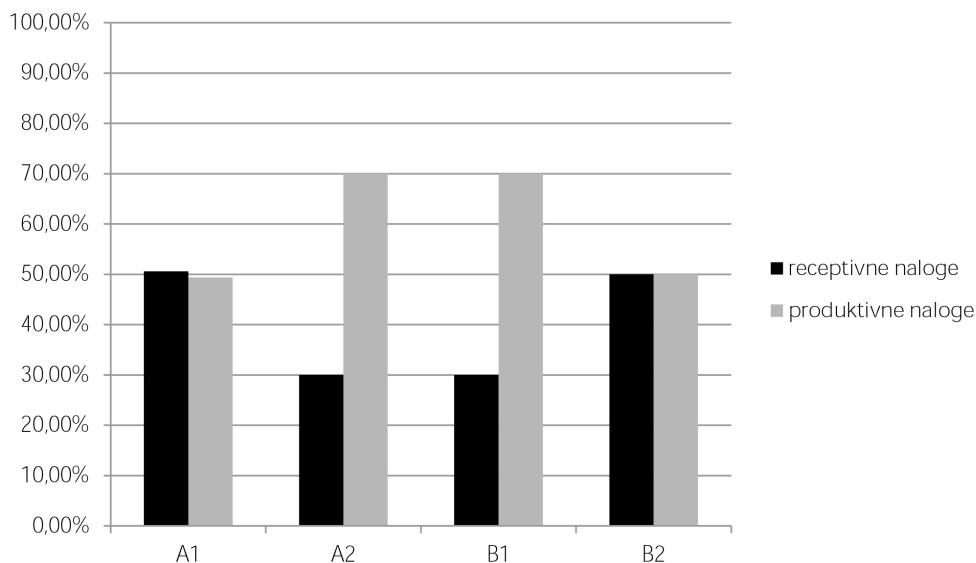
Delež nalog za preverjanja receptivnega in produktivnega znanja lahko znotraj konteksta tekmovanja iz italijanščine obravnavamo z dveh vidikov.

Ker gre za najboljše učence in dijake v Sloveniji, bi lahko complete sestavili tako, da bi bil v vseh delež nalog za preverjanje produktivnega znanja večji od nalog za preverjanje receptivnega znanja (npr. dve tretjini nalog produktivnega tipa in ena tretjina nalog receptivnega tipa). V tem primeru lahko interpretiramo letošnje complete kot dobro urav-

notežene na nivoju A2 in B1, na nivojih A1 in B2 pa bi morali v bodoče vnesti nekoliko več nalog za preverjanje produktivnega znanja.

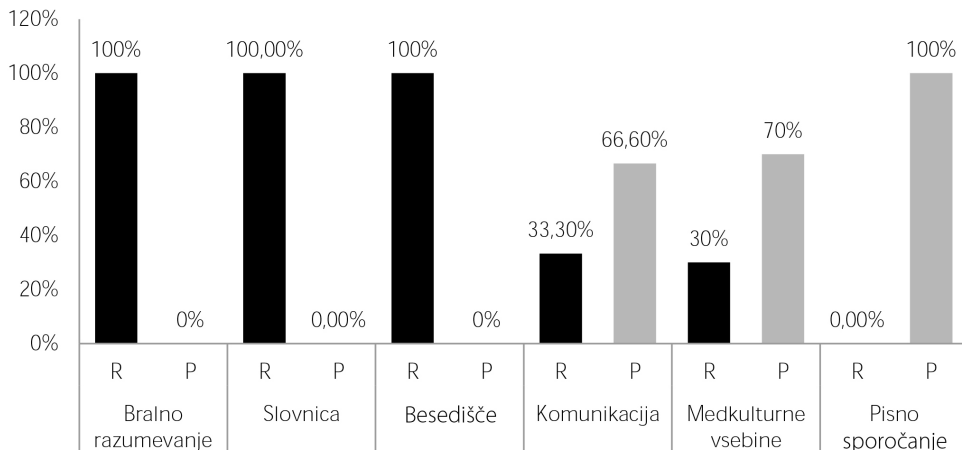
Drugi vidik pa bi zajemal dva kriterija, in sicer bi upoštevali, da gre za nadpovprečne učence (torej delež produktivnih nalog ne bi smel biti manjši od polovice), ter dodatno tudi delitev na učence, ki prihajajo iz dvojezičnega območja, in ostalimi. Tako bi kompleti, ki so namenjeni učencem in dijakom, ki prihajajo iz dvojezičnega območja (A2 in B2), vsebovali dve tretjini produktivnih in eno tretjino receptivnih nalog, kompleti, ki niso namenjeni dvojezičnemu območju (A1 in B1) pa polovico receptivnih in polovico produktivnih nalog. Na osnovi tega vidika, ki se zdi zaradi bistveno različnih učnih kontekstov obeh kategorij učencev ustrežnejši kot prvi, bi lahko na osnovi *Grafa 3* rekli, da bi bilo treba v naslednjih letih nekoliko znižati delež produktivnih nalog na ravni B1 ter povečati njihov delež na ravni B2. Tako bi po našem mnenju ob upoštevanju dveh kriterijev lahko sestavili optimalne testne komplete.

Graf 3. Delež nalog, glede na preverjanje receptivnega vs. produktivnega znanja, po ravneh.

Splošna slika pa nam da samo nekaj podatkov. Za načrtovanje tekmovanja v naslednjem šolskem letu je smiselno podrobneje pogledati razporeditev znotraj sklopov.

Graf 4. Delež nalog, glede na preverjanje receptivnega vs. produktivnega znanje, raven A1.

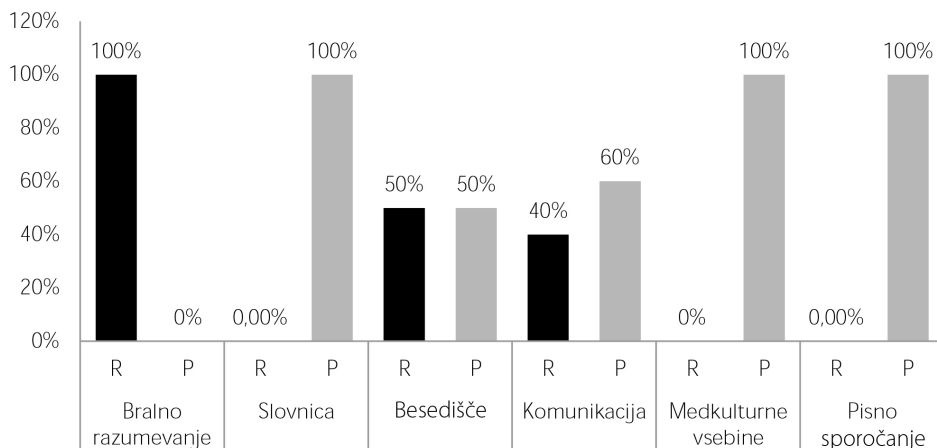

R – receptivne naloge, P – produktivne naloge

Na ravni A1 so naloge bralnega razumevanja, slovnice in besedišča receptivnega tipa, pri ostalih treh sklopih pa prevladujejo naloge za preverjanje produktivnega znanja. V bodoče bi bilo smiselno vnesti vsaj delež produktivnih nalog tudi v sklopa besedišče in slovnica. Pri komunikaciji bi lahko delež produktivnih nalog pustili ali tudi povečali, medtem ko bi pri sklopu mekulturne vsebine deleža enega in drugega tipa nalog lahko izenačili.

Čeprav so bile naloge za »slovnico« receptivne, so se pri reševanju teh učenci počutili najmanj uspešne, prav tako se niso čutili uspešnih pri »pisnem sporočanju«, kar je na tej ravni in glede na nizko število ur pričakovano (gl. Mertelj, Stanič 2013).

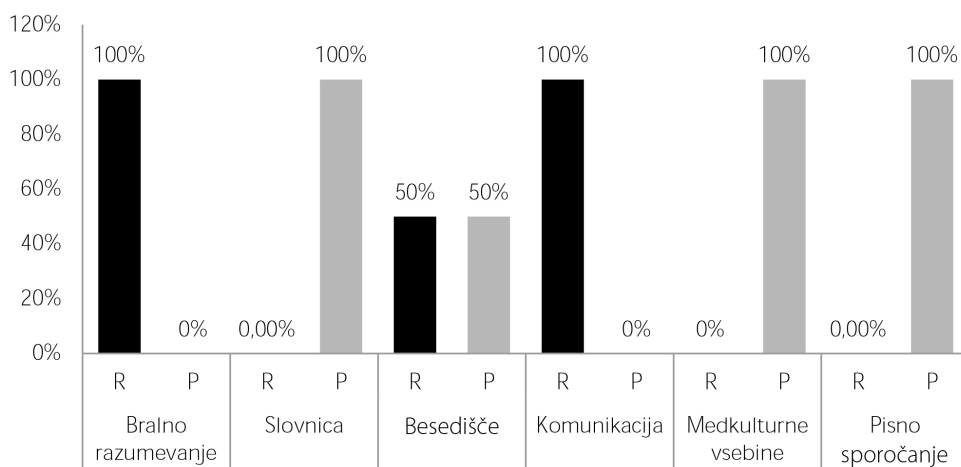
Graf 5. Delež nalog, glede na preverjanje receptivnega vs. produktivnega znanje, raven A2.

R – receptivne naloge, P – produktivne naloge

Na ravni A2 je razmerje receptivne – produktivne naloge precej dobro razporejeno. Skoraj v vsakem sklopu prevladujejo naloge produktivnega tipa, razen pri »bralnem razumevanju«. V bodoče bi bilo morda smiselno vključiti kakšno produktivno nalogo več v sklop »komunikacija«. »Slovnica« in »medkulturne vsebine«, torej oba sklopa, ki sta zajemala izključno naloge produktivnega tipa, sta bila z vidika učencev tista, pri katerih so se lahko najmanj izkazali oz. pri katerih so se počutili najmanj uspešni (gl. Mertelj, Stanič 2013).

Graf 6. Delež nalog, glede na preverjanje receptivnega vs. produktivnega znanje, raven B1.

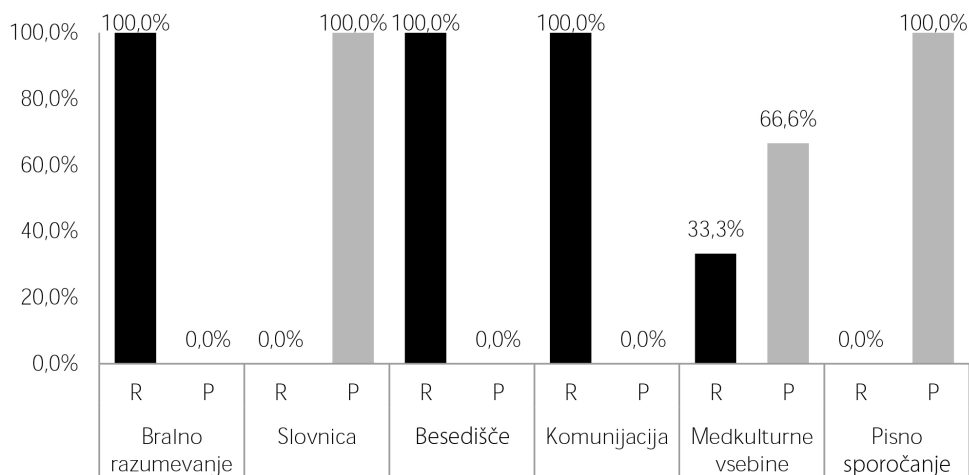

R – receptivne naloge, P – produktivne naloge

Na ravni B1 oz. iz *Grafa 6* vidimo, kar se tiče razmerja receptivne – produktivne naloge, da je pri vseh sklopih pravzaprav večji delež produktivnih nalog, izstopa le sklop »komunikacija«, kjer so vse naloge receptivne, ter seveda bralno razumevanje, kjer so naloge pričakovano receptivne. Naloge sklopa »komunikacija« bi bilo smiselno v naslednjih letih zamenjati predvsem s produktivnimi nalogami. Na sklopih »slovnica« in »medkulturne vsebine« pa bi lahko, glede na to, da ne gre za učence dvojezičnega področja, dodali kakšno nalogo receptivnega tipa. Prav pri sklopih z nalogami produktivnega tipa, so se dijaki počutili najmanj uspešne (gl. Mertelj, Stanič 2013).

Graf 7. Delež nalog, glede na preverjanje receptivnega vs. produktivnega znanje, raven B2.

R – receptivne naloge, P – produktivne naloge

Graf 7 kaže, da je prav na ravni B2 morda razmerje med receptivnimi in produktivnimi nalogami najslabše, če primerjamo vse testne pole, saj prevladujejo naloge receptivnega tipa. Pri »bralnem razumevanju« je pričakovati takšno vrsto nalog, pri sklopih »besedišče« in »komunikacija« pa bi bilo nujno vključiti naloge produktivnega tipa. Znanje italijanščine dijakov, ki prihajajo iz dvojezičnega okolja, je namreč toliko večje, da bi morali njihovo znanje preverjati predvsem v smislu preverjanja produktivnega znanja. Le tako bi lahko dobili dejansko sliko, kdo italijanščino najboljše zna.

To lahko podkrepimo tudi z anketami, v katerih so učenci, ki prihajajo z dvojezičnega področja, odgovarjali, da so se lahko najbolj oz. najraje izkazovali pri pisnem sporočanju (to jim namreč ne povzroča težav po tolikšnem številu ur italijanskega jezika ter glede na vsakdanjo izpostavljenost, tako receptivno kot produktivno, italijanskemu jeziku), tisti, ki ne prihajajo s tega področja, pa so svoje občutke večje uspešnosti in zadovoljstva povezovali z receptivnim tipom nalog (Mertelj 2013).

4 SKLEPNE MISLI

Pri podrobnem pregledu tipologije nalog vidimo, da je bilo razmerje med produktivnimi in receptivnimi nalogami na nekaterih ravneh dobro zastavljeno, na nekaterih pa bi bilo treba to razmerje v prihodnjih tekmovalnih polah popraviti. Medtem ko so na ravneh A2 in B1 produktivne naloge zajemale večji del testne pole, je bilo na ravneh A1 in B2 razmerje receptivnih in produktivnih nalog približno enako.

Kljub vnaprejšnjim načelnim dogovorom glede koncepta tekmovanja, analiza nalog kaže, da bi bilo treba koncepte še dodatno premisliti in poenotiti, kar se tiče produktivnih in receptivnih nalog, predvsem glede na to, s katerega področja prihajajo učenci (dvojezičnega ali ostale Slovenije). V bodoče velja razmisliti o vključitvi več produktivnih nalog predvsem na raven B2. Sklope, ki so v realni situaciji tipično produktivni, kot je na primer »komunikacija«, bi bilo treba tudi preverjati produktivno. Prav tako bi veljalo dati na višjih ravneh nekoliko več prostora »pisnemu izražanju«. Kulturno civilizacijske vsebine ter slovnica so bile dobro zastavljene, vendar je bil njihov obseg na nekaterih ravneh prevelik.

Lahko bi tudi že vnaprej določili ne le obseg sklopov, ampak tudi delež receptivnih in produktivnih nalog znotraj sklopov, za produktivne naloge odprtega tipa pa bi lahko določili, kot je bilo že omenjeno, enega ali več ocenjevalcev, ki bi bili zadolženi za to, da na čim bolj objektivni način ocenijo naloge.

LITERATURA

- MEZZADRI, Marco, 2011: *I ferri del mestiere: (auto)formazione per l'insegnante di lingue*. Perugia: Guerra.
- LAH, Meta, 2002: Državno tekmovanje srednješolcev v znanju francoščine 2002 –Analiza za napak. *Vestnik - Društvo za tuje jezike in književnosti*, 36/1-2. 81-89.
- LAH, Meta; 2006: Pisna kompetenca pri tujem jeziku: primer slovenskih dijakov francoščine. *Vestnik*, 40/1-2. 23-34.
- MERTELJ, Darja, 2013: *Spunti motivazionali e percezioni di soddisfazione in una competizione di italiano L2/LS*, Neobj.
- MERTELJ, Darja, 2011: Some aspects and case studies about teaching Italian complex-clause syntax o Slovenian learners. *Filolog: časopis za jezik, književnost i kuture* 2/3. 179-191
- MERTELJ, Darja, 2003: Naloge za urjenje slovnčnih struktur v učbenikih italijanščine kot tujega jezika. *Vestnik - Društvo za tuje jezike in književnosti*, 37/1-2, 131- 147.
- MERTELJ, Darja, Stanič Daša, 2013: Občutki uspešnosti med tekmovalci iz italijanščine kot drugega in kot tujega jezika. ?
- PORCELLI, Gianfranco, 2002: *Educazione linguistica e valutazione*. Torino: UTET.
- PORCELLI, Gianfranco, 2006: Verifiche comode e verifiche valide. *La valutazione delle competenze linguistico-comunicative in italiano L2*. (ur. Jafrancesco, Elisabetta). Roma: Edilingua.
- VOGRINEC HRIBAR, Helena, 2005: Regionalno in državno tekmovanje srednješolcev v znanju angleškega jezika 2005. *Vestnik - Društvo za tuje jezike in književnosti*, 39/1-2. 291- 314.

POVZETEK

Receptivno in produktivno znanje tujega in drugega jezika – analiza nalog na tekmovanju iz italijanščine 2013

Namen prispevka je analiza sklopov in nalog Tekmovanja iz italijanščine kot drugega in tujega jezika 2013, pri čemer sta nas posebej zanimala struktura testnih kompletov glede na zastopnost sklopov ter razmerje med receptivnimi in produktivnimi nalogami znotraj kompletov in tudi znotraj posameznih sklopov. Pri analizi sklopov je bilo ugotovljeno, da so bili v nekaterih testnih kompletih neenakomerno zastopani. Pri podrobnejši analizi nalog smo glede razmerja med receptivnimi in produktivnimi nalogami ugotovili, da sta bila ravni A1 in A2 primerno uravnoteženi, ravni B1 in B2 nekoliko slabše. Medtem ko je bilo na ravni B1, ki je namenjen učencem, ki ne prihajajo iz dvojezičnega območja, kar dve tretjini produktivnih nalog, je bila na ravni B2 pa le polovica takšnih nalog. Poleg tega je bil sklop »komunikacija« na vseh ravneh večinoma preverjan skoraj izključno z nalogami receptivnega tipa.

V bodoče bi bilo treba nekoliko podrobneje razmisliti o razmerju med receptivnimi in produktivnimi nalogami, predvsem glede na dva kriterija: ker gre za najboljše učence, se delež produktivnih nalog ne bi smel spustiti pod 50%, poleg tega pa bi bilo treba upoštevati pri odločitvah o tipologiji nalog tudi, ali posamezniki prihajajo iz dvojezičnega območja ali ne.

Gljučne besede: italijanščina, tuji/drugi jezik, preverjanje znanja, receptivne naloge, produktivne naloge

ABSTRACT

The Receptive and Productive Knowledge of a Foreign and Second Language - Analysis of the 2013 Italian Language Competition Tasks

The purpose of this paper is to analyze the subsets and the tasks of the competition in Italian as a foreign and second language in 2013. We were particularly interested in the share of the subsets and in the balance of receptive and productive tasks in the exams as well as in each particular subset. With the analysis of the subsets, it was found that in some of the four exams the subsets were unevenly represented. With a more detailed analysis of the tasks regarding the balance of receptive and productive tasks it was discovered that at levels A1 and A2 the exams were appropriately balanced, whereas at levels B1 and B2 the balance was not so good. While there were as many as two-thirds of the tasks in the exam for the level B1, which is intended for students that do not come from a bilingual area, productive, there were such only half of the tasks in the exam for the level B2, intended for students living in the bilingual area. In addition, the subset „communication“ consisted of almost exclusively receptive tasks.

In the future, the shares of the sections and the balance of receptive and productive tasks will need some further consideration regarding two criteria: the students competing in the competition are the best students in Italian so the share of productive tasks should not fall below 50% and in addition, the difference between students coming from bilingual area and the others should be taken into account.

Key words: Italian, foreign / second language, testing, receptive tasks, productive tasks.